

BH Putovanja

start

mjesečnik za turizam i zaštitu okoliša

Broj 35

www.bhputovanja.com

BESPLATNO

Top 10 turističkih destinacija u BiH

TURISTIČKI IMIDŽ SREBRENICE

OVAJ GRAD IMA ŠTA DA POKAŽE

VEĆ MJESECIMA TRAJU INTENZIVNE AKTIVNOSTI NA PROMJENI IMIDŽA SREBRENICE

Ovaj grad ima šta da pokaže

Kada je 2005. godine počeo intenzivniji rad na razvoju turističke ponude u Srebrenici niko nije vjerovao da je to posao koji će dati rezultate. Tokom ljeta 2015. kroz ovu opštinu je prošlo oko 100.000 ljudi, kaže za naš magazin Sead Jahić, direktor Turističke organizacije Srebrenica. U ponudi su Banja Guber, Stari grad, Memorijalni centar Potočari, muzej i krstarenje jezerom Perućac i kanjonom Drine

Ako sve bude po planu, ovog ljeta bi Srebrenica mogla biti nezaobilazna turistička destinacija i to ne samo za srebreničku dijasporu nego za sve one koji vole prirodu i turističke izazove. Naime, na području ove opštine već mjesecima traju intenzivne aktivnosti na promjeni imidža Srebrenice i zajednički rade opštinska administracija, međunarodne organizacije, Turistička organizacija Srebrenice i samostalni investitori - mahom Srebreničani koji žive u inostranstvu i ulažu milione KM vlastitog novca.

- Za sada su, uz Memorijalni centar Potočari, najposjećeniji jezero Perućac, rijeka Drina, izvori ljekovite vode Guber i sam grad Srebrenica. Osim toga, tokom ljeta imamo niz izuzetno zanimljivih

manifestacija, od sportsko-kulturno-pričarne manifestacije Dani Srebrenice, koja se događa krajem maja i početkom juna i traje 15 dana, do peručanske regate koja je sve posjećenija. Tokom ljeta 2015. kroz našu opštinu je prošlo oko 100.000 ljudi - kaže Sead Jahić, direktor TO Srebrenica.

BANJA GUBER ĆE PRORADITI DO KRAJA LJETA

Sada, tokom zime, dok je u gradu manje gostiju, intenzivno se radi na unapređenju turističke ponude. Fokus je na izvorima ljekovitih voda Gubera koji su sada uređeni, dobili su pristupne puteve i natpise. - To sada izgleda mnogo ljepše nego ranije. Banju Guber u cijelini polako

uređujemo, već se naziru sasvim nove konture i mi vjerujemo da će Banja proraditi do kraja ljeta. Istina, ne smijem sa potpunom sigurnošću tvrditi da će se to desiti jer nikada ne znate što može krenuti loše, ali imamo čvrsta obećanja. Pored Banje, u izgradnji je i jedan luksuzni hotel sa pet zvjezdica i nadamo se da će barem jedno od to dvoje proraditi ovog ljeta jer mi nemamo niti jedan ozbiljan hotel i smještajni kapaciteti su nam zaista problem. To je hotel koji gradi Fabrika duhana Sarajevo i obećano nam je da će biti otvoren ovog ljeta - pojašnjava Jahić.

Pojašnjenja radi, za okolinu Srebrenice se vezuje niz izvora mineralnih voda visokog kvaliteta. Naime, kako je tlo bogato rudnim

žicama metala poput srebra, olova, cinka i gvožđa, padavinske vode poniru kroz pukotine i rastvaraju različite minerale koji joj daju jedinstven kvalitet i značaj i ljekovita svojstva koja prevazilaze najpoznatije mineralne banje Evrope. Ove vode sadrže kalcijum, magnezijum, željezo i mnogi ih porede sa vodama iz mineralnog izvora u banji Levico u Italiji. Sinusna voda, očna voda, voda ljepotica su samo neke od voda do kojih je moguće doći na srebreničkim izvoristima. Za izvor očne vode tvrde da je treći u Evropi po mineralnom bogatstvu. Očna voda liječi konjunktivitis i probleme s očnom sluzokožom i, navodno, poboljšava vid, voda ljepotica pomaze dobiti ljepši i zdraviji ten, te navodno čisti akne i mitisere...

Srebrenica je nadaleko zanimljiva i po istorijskim spomenicima.

U neposrednoj blizini grada je Stari grad Srebrenik koji je nacionalni spomenik. Sa tog grada se pruža izuzetan pogled na Srebrenicu i okolinu. Tu je i katolička spomen-kapela napravljena 90-tih godina prošlog vijeka na temeljima katoličkog samostana iz doba srednjevjekovne Bosne Srebrene. U gradu ima i nekoliko nekropolista stećaka, te muzejska zbirkova sa bibliotekom u kojoj je predstavljena istorija Srebrenice. Na 12 kilometara od Srebrenice je pravoslavni manastir iz srednjevjekovnog perioda, a u neposrednoj blizini grada su antička okna, gdje se kopalo srebro i nešto zlata. Ti rudnici danas nisu aktivni, ali su otvoreni za posjetioce i tamo je moguće vidjeti kako se nekada kopala ruda.

SVI MOGU NAĆI NEŠTO ZA UŽIVANJE

Jahić kaže da je mnogim gostima izuzetno zanimljiva i Bijela džamija, koja je važan kulturnoistorijski spomenik iako je sagrađena kao sasvim nova, a nije restauriran stari objekat. Osim toga, ovdje je i jedno od najstarijih arheoloških nalazišta

Memorijalni centar Potocari

koje datira iz trećeg vijeka nove ere, a to su najveći rimski mozaici pronađeni na području BiH.

- Oni su impresivni i dostupni su posjetiocima tokom cijele godine. Na području cijele opštine ima mnogo arheoloških nalazišta iz tog perioda i oni se nalaze u muzeju u Skelanima, gdje se nalaze i ostaci sjedišta antičkog grada Municipium Malvesiatum – ostaci centralne carske palače, vile Rustikana i dvije kršćanske bazilike. Sve su to istorijski fakti iz prvog, drugog i četvrtog vijeka nove ere - kaže Jahić.

Kad posjetoci sve ovo obiđu, ostaje im da se posvete lovu, ribolovu...

- Ponuda je izuzetna i impozantna - ističe naš sagovornik.

Zainteresovani imaju mogućnost da u različitim sezonomama love različite vrste divljači: srndača, divlju svinju, zeca, fazana... Lov je ovdje izuzetno popularan, a na rijeckama i jezeru Perućac je tokom cijele godine moguć ribolov raznih vrsta ribe kojih ovdje, zbog čiste vode i prirodnog ambijenta, ima u izobilju.

Nažalost, u Srebrenici još uvijek nema dovoljno smještajnih kapaciteta, pogotovo

luksuznih, sa tri i više zvjezdica.

- Za sada ima više motela, pansiona i hostela, ima dosta kreveta i u privatnim kućama, pa tokom ljeta posjetoci mogu uživati, a Srebreničani zaraditi. Istovremeno je sve bogatija i ponuda suvenira, hrane, domaćih proizvoda... Mislim da svi mogu naći nešto za uživanje - priča Jahić.

Kaže da 2005. godine, kada je počeo intenzivniji rad na razvoju turističke ponude, niko nije vjerova da je to posao koji će dati rezultate. Počelo se od banje Guber i nakon nekoliko malo većih projekata i investicija, nije bilo više nikoga ko je sumnjaо u razvoj turizma u ovom kraju.

- Dokaz su investicije u smještajne kapacitet, pansioni i moteli koje finansiraju Srebreničani, od kojih jedan živi u Švicarskoj. Tu je i ovaj hotel koji FDS gradi već više godina, pa veliki broj privatnih kuća koje su vlasnici adaptirali za smještaj turista, potom nevladine organizacije pomažu ljudima da pokrenu izradu rukotvorima i zdrave hrane, i oni rade tokom cijele godine. Sve to govori koliko je turizam u Srebrenici napredovao i govori o potencijalima ovog prostora - pojašnjava Jahić.

Uz napredak u svakoj oblasti, Srebrenica se još uvijek boriti sa predrasudama i stereotipima vezanim za sigurnost.

- Ljudi se boje da neće imati gdje sjesti i odmoriti se, ručati, da se neće osjećati ugodno, ali kada vide Srebrenicu u punom njenom sadržaju – osjećaju se sasvim drugačije. Ovaj grad razbijaju sve predrasude i stereotipe, a to posebno vrijedi za posjetioce koji pored grada obiđu ostatak opštine, odu do jezera, obiđu arheološka nalazišta na Skelanima... Srebrenica ima šta da pokaze i može da osvoji svoje posjetioce. Moguće je zaljubiti se u ovaj grad - zaključuje Jahić. ●

Banja Guber

Top 10 turističkih destinacija

Bosna i Hercegovina površinom ne spada u red velikih država, ali je malo zemalja koje je priroda tako nesebično nagradila. Od prebogate kulturne baštine do prirodnih dragulja, Bh. putovanja donose svojih top 10 „must see“ destinacija. I, da, redoslijed nije važan

BAŠČARŠIJA, SARAJEVO

Baščaršija je stara sarajevska čaršija, te historijski i kulturni centar glavnog grada BiH. Izgrađena je u 15. vijeku, kad je Isa-beg Ishaković osnovao cijeli grad. Riječ Baščaršija potječe od riječi baš, koja na

turskom jeziku znači „glavna“, tako da u prevodu baščaršija znači glavna čaršija. Zbog velikog požara u 19. vijeku, današnja Baščaršija je dvostruko manja nego što je nekad bila. Nalazi se na sjevernoj obali rijeke Miljacke, u općini Stari Grad Sarajevo i u njoj se nalazi nekoliko važnih historijskih objekata poput Gazi Husref-begovih džamije i sahat-kule. Baščaršija je nastala godine 1462. kada je Isa-beg Ishaković izgradio han, a pored njega brojne dućane. U to doba većina stanovnika Sarajeva je živjela u okolini Careve džamije. Žato je Isa-beg Ishaković izgradio most preko Miljacke i tako povezao glavno sarajevsko naselje i novi privredni centar grada, Baščaršiju. Oko glavnog ulaza formirala se čaršija bazerđana. Prema zapadu nastaje čaršija kazaza, a sa sjeverne strane čaršija sedlara i sarača. Najznačajnije zgrade, koje su izgrađene u ovom periodu, upravo su džamije. Čuvenu baščarsiju džamiju je izgradio Havedža Durak 1528. godine. Gazi Husref-beg je podigao svoju džamiju 1530. godine, a on je izgradio i medresu, biblioteku, hanikah, hamam, bezistan, Morića han, sahat-kulu, te niz drugih objekata. Danas je Baščaršija glavna turistička atrakcija grada Sarajeva.

LATINSKA ĆUPRIJA, SARAJEVO

Latinska ćuprija je jedan od najstarijih

sarajevskih mostova. Prema dostupnim zapisima, prvo je napravljen drveni most davne 1541. godine, a nekaj stotinu godina kasnije Ali Ajni-beg je napravio kameni most od krečnjaka i sedre kojeg je krajem 18. stoljeća svojim sredstvima, nakon katastrofalne poplave, obnovio Hadži Abdullah Briga. Latinska ćuprija je povezivala desnu obalu Miljacke sa dijelom grada gdje je stanovalo katoličko stanovništvo, u narodu zvanim Latinima, a dio grada Latinluk po čemu je most i dobio ime. Ipak, ćuprija je danas poznata po nekom sasvim drugom događaju. U blizini mosta je 28. juna 1914. godine izvršen atentat na prijestolonasljednika Austro-Ugarske monarhije nadvojvodu Franca Ferdinanda i njegovu suprugu Sofiju. Događaj je poznat kao Sarajevski atentat i smatra se povodom Prvom svjetskom ratu. Latinska ćuprija između dva svjetska rata, nakon

kraja Drugog svjetskog rata i sve do opsade Sarajeva nosi naziv Gavrila Principa, a stari naziv vraća 1992. godine. Oštećena tokom opsade, Latinska ćuprija je rekonstruisana 2003/2004. godine.

STARI MOST, MOSTAR

Gradnju čuvenog Starog mosta u Mostaru naručio je osmanski sultan Suleiman Veličanstveni 1557. godine kako bi zamijenio stari drveni viseći most koji se pokazao nestabilnim. Projekt mosta je bio dat mimaru Hajrudinu, istanbulskom arhitektu i učeniku čuvenog mimara Sinana. Izgradnja je započela iste godine i trajala je devet godina pa je most završen oko

1567. godine. Tokom ratnih sukoba u BiH, most je srušen 9. novembra 1993. godine. Stari most je rekonstruiran i potpuno obnovljen 2004. godine. Jula 2005. uvršten je na listu Uneskovih zaštićenih spomenika

kulture. Ovaj most izgrađen od kamena tenelija i danas predstavlja jednu od najpopularnijih i u svijetu najpoznatijih turističkih lokaliteta. Luk je dug skoro 29, a visok 20 metara, savijen blizu sniženog polukruga. Karakterističan je po tankom i elegantnom obliku. Most je svjetle sjajne boje koja se mijenja tokom dana, zavisno od položaja Sunca.

MEĐUGORJE

Priča o Međugorju je dobro poznata većini katolika. Šestero tinejdžera se 1981. godine igralo u brdima između sela Međugorje i Bijakovići, kada se ukazala Gospa i razgovarala sa njima. Kada su djeca ovo rekla svojim roditeljima prva reakcija je bio skep-

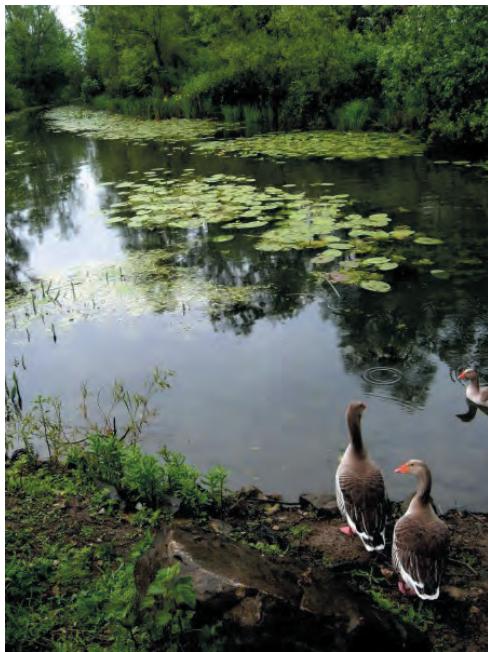

ticijam. Pa ipak svjedočenja o ovom ukazivanju nisu prestala, Gospa se iznova i iznova ukazivala sve dok skeptici nisu izgubili

acijja Bosne i Hercegovine

svaku mogućnost kritike. Procjenjuje se da je od tada do danas više od 15 miliona ljudi posjetilo ovo malo mjesto, a Međugorje se svrstalo u jedno od najvažnijih marijanskih svetišta u svijetu. Ima dosta kontroverzi vezanih za legitimnost ovih ukazanja, tako da Vatikan još uvijek ovo mjesto nije proglašio zvaničnim svetištem, ali se očekuje da papa Franjo i Katolička crkva uskoro donesu odluku o Međugorju kao svetištu. No, bez obzira na to, svake godine, na godišnjicu ukazanja, 25. 6. u Međugorju se okupi više od 100.000 katoličkih vjernika iz cijelog svijeta. Prema nepotpunim podacima, Međugorje godišnje evidentira najmanje milion turističkih noćenja.

HUTOVO BLATO, PARK PRIRODE

Na jugu Hercegovine, u tipično kraškom ambijentu, sa lijeve strane rijeke Neretve, nalazi se Hutovo blato, jedinstvena submediteranska močvara u Evropi. Poznata je od davnina kao zelena oaza, s obiljem vode u kojoj je uslove za život našao veliki broj biljnih i životinjskih vrsta. Močvara je interesantna i značajna s ornitološkog, ihtiološkog, znanstvenog, ekološkog i turističkog stajališta.

Hutovo blato se smatra jednim od najvećih zimovališta ptica na području Europe. Teritorijalno pripada općinama Čapljina i Stolac, a prostire se na močvarnom, ravničarskom i brdovitom terenu, sa nadmorskom visinom od jednog do 432 metra.

Ovo područje udaljeno je 15-ak kilometara od Jadranskog mora, tako da je pod velikim uticajem sredozemne klime. Zbog izuzetnog značaja i ljepote, Hutovo blato je proglašeno Parkom prirode 1995. godine. Međunarodni Savjet za zaštitu ptica (ICBP) uvrstio je 1998. Hutovo blato u listu međunarodno važnih staništa ptica. Godine 2001. upisano je u listu močvara od međunarodne važnosti po metodologiji Ramsarske konvencije i registrirano je pri Uneskovom direktoratu u Parizu.

PERUĆICA, PRAŠUMA

Perućica je najveća sačuvana prašuma u Evropi, zakonom zaštićeni rezervat, koja se nalazi u sklopu Nacionalnog parka Sutjeska. Okružena je najvišim planinskim vrhovima u BiH – Maglićem (2.386 m), zatim Volujakom (1.978) i Snježnicom (1.804), dok je od planine Zelengore dijeli kanjon Sutjeske. Dužina prašume iznosi šest, a širine je tri kilometra. Zauzima površinu od 1.291 hektara. Usljed utjecaja geoloških i klimatskih uvjeta, Perućica posjeduje izvanredno bogatu floru i faunu. Naime, njena vrijednost i značaj ogledaju se prvenstveno u njenom bogatom skupu šumskih zajednica koju čine crna i bijela joha, hrast kitnjak, grab i crni bor, pretpalinsko bukovo drvo i klekovina bora, smreka, jela, i mnoge druge vrste kakve, praktično, više i ne postoje u Evropi. Perućica je jedan od najbogatijih prašumskih kompleksa u Evropi. Njena ljepota ogleda se, prije svega, u ekstremnoj raznolikosti pejzaža - od brojnih, pitomih dolina, gustih

šumskih kompleksa, prostranih planinskih pašnjaka, riječnih kanjona i krša, sve do visokih, planinskih vrhova. U blizini se nalaze čarobna glečerska jezera Zelengore, koja su, zbog svoje ljepote, nazvana „gorske

oči“. Duboki kanjoni rijeka i veliki broj potoka i bistrih, ledenih izvora nalaze se u njoj, a jedan od njih je i Perućički potok, čiji se vodopad Skakavac spušta niz liticu visoku oko 80 metara.

BLAGAJSKA TEKIJA, BLAGAJ

Tekija na vrelu Bune u Blagaju predstavlja značajan spomenik kulture iz ranog turskog doba u BiH. To je mjesto gdje su, posebnim ritualom, derviši obavljali – i danas obavljaju – zikr (slavljenje Boga). Tekija u Blagaju pripadala je raznim derviškim redovima, najprije bektašijama, a zatim halvetijama i kaderijama. Danas je predvođena vekilom, zamjenikom šejha, nakšibendijskog reda. Tekija na vrelu Bune osnovana je ubrzo nakon pada Hercegovine pod tursku vlast 1482. godine, a najkasnije oko 1520. godine. Prvi spomen tekiji u Blagaju nalazimo u „Putopisu“ Evlije Čelebije, koji je kroz

ovo mjesto proputovao 1664. godine. On kaže da je mostarski mufti efendija podigao uz litice izvora Bune jednu tekuju halvetijskog reda u kojoj derviši vode prijateljske razgovore i naučne diskusije. Godine 1881. na molbu Ačik-pašinu,

Omer-paša Latas obnavlja tekiju, turbe i musafirhanu. Negdje oko 1952. godine derviši su protjerani iz Tekije. Od tada se koristi više kao turistički objekat. Pred sami rat, derviši su se počeli vraćati u tekije, činiti zikr, organizirati mevlud svake prve subote u maju. Godine 2012. Tekija je obnovljena i vraćen joj je autentičan izgled. Nositac projekta obnove 600 godina stare tekije u Blagaju bila je Islamska zajednica u BiH, a turska agencija „Fidan Tours“ uložila je novac u obnovu te joj je blagajska tekija ustupljena na korištenje na 33 godine.

PIRAMIDE, VISOKO

Bosanska dolina piramida je najveći svjetski kompleks piramidalnih građevina. Sastoji se od bosanske Piramide sunca koja je, sa visinom od više od 220 metara, znatno viša od Keopsove piramide, zatim bosanske Piramide mjeseca visoke 190 metara, Piramide bosanskog zmaja od 90 metara, te obrađenih uzvišenja Hrama majke Zemlje i Piramide ljubavi. Georadarska i termalna snimanja piramida su potvrdila postojanje prolaza i prostorija unutar piramida. Analize uzoraka blokova sa bo-

sanske Piramide sunca na institutima za materijale u BiH, Francuskoj i Italiji su pokazale da je riječ o betonu najbolje kvalitete, kojim je prekrivena piramida. Prema

radiokarbonskim i pedološkim analizama, bosanske piramide su građene prije više od 10.000 godina. Podzemni labirint ispod Visokog se pruža desetine kilometara i sastoji se od prolaza, prostorija i vještačkih podzemnih jezera. Istraživanja su započeta u aprilu 2005. godine, kada je Semir Osmanagić postavio hipotezu o postojanju kompleksa piramida i mreže podzemnih tunela, a nastavljena 2006. formiranjem neprofitne Fondacije „Arheološki park: Bosanska piramida sunca“. Danas je ovo istraživanje najveći svjetski arheološki projekt koji privlači desetine hiljada turista u Visoko svake godine.

TVRĐAVA KASTEL, BANJA LUKA

Tvrđava Kastel je najstariji istorijski spomenik u gradu Banja Luka. Nalazi se u središnjem dijelu grada, koji dominira lijevom obalom Vrbasa. Intenzivna izgradnja

Kastela počinje u pretposljednjoj deceniji XV vijeka, za vrijeme turske okupacije i vladavine Ferhad-paše Sokolovića (1574-1588), koji pored ovog utvrđenja gradi i niz drugih objekata orijentalnog tipa. Ferhad-paša na mjestu današnjeg Kastela prvo gradi svoju utvrđenu tophantu (arsenal), da bi, desetak godina kasnije, tophanta prerasla u pravi utvrđeni grad sa kulama i tabijama, koji se ne prestano dograđivao. Na zidovima tvrđave je takođe bio i veliki drveni konak koji je gledao na Vrbas, kao i niz zidanih objekata iz perioda dok je u tvrđavi bila austrougarska vojska. U Kastelu se nalazi

rimski sarkofag nađen u Šargovcu, rimski miljokaz sa nekadašnjeg puta Salona - Servitium. Danas je tvrđava Kastel spomenik I kategorije. U prošlosti, Kastel je bio jako vojničko utvrđenje i štitio je kotlunu Vrbasa od neprijateljskih naleta. Prije nekoliko godina, uz pomoć sredstava EU, počela je obnova ovog kompleksa. Prva faza, vrijedna oko 2,5 miliona eura, uspješno je okončana i uskoro se očekuje otvaranje prve dvije cjeline obnovljene tvrđave, koje uključuju kamenu kuću, bedeme, ljetnu pozornicu i kulu.

TARA I DRINA, SPLAVARENJE I RAFTING

Rijeka Drina nastaje u Šćepan Polju od rijeka Tare i Pive i duga je 345,9 km. U narodu je Drina nekada nazivana Zelenika, po zelenoj boji vode, a u srednjem vijeku Drinos - ime rijeke upisano je i na najstarijoj rimskoj karti, tzv., „Pojtingerovoj tabli“. Kanjon Drine je dubok od 700 do 1.000 metara. Drina je poznata po svojim atraktivnim kanjonskim predjelima, vještačkim jezerima i bogatim ribljim fondom. Oko njenih obala prostiru se kotlinska proširenja s obradivim i naseljenim poljima,

ali i strme obale klisurastog i kanjonskog tipa, obrasle vrbama, topolama i niskim žbunjem. Jedna od trenutno najvećih turističkih i adrenalinskih atrakcija u BiH je svakako splavarenje ili rafting Tarom i Drinom. ●

Grčka je nedavno isplatila više od 6 milijardi eura duga i pokušava da stabilizira situaciju.

A šta se dešava na vašem tržištu?

www.akta.ba

UVERTIRA ZA JAHORINU EXPRES

Ravna planina se naoštrila

Ski-centar Ravna planina dobio je FIS homologizaciju i najviše ocjene i certifikat za slalom i veleslalom • „Staza je aktivna od prošle sezone, ali možemo reći da je posjećenost staze i pratećih objekata iznad svih očekivanja“, kaže za naš magazin Veljko Golijanin, vlasnik firme Majneks, koja je glavni izvođač i finansijer radova • No, ovdje se priprema i mnogo drugih sadržaja kojim će se upotpuniti zimska i razviti bogata ljetna sezona • Sve će "začiniti" glavni projekat - gondola „Jahorina express“ za koji je do sada urađeno više od pola posla

Početkom februara Ski-centar Ravna planina uvršten je na listu svjetskih skijališta nakon što je dobio FIS (Međunarodna skijaška federacija / International de Ski) homologaciju za organizaciju međunarodnih takmičenja.

- Dolazio nam je glavni arbitar FIS-a. Dobili smo najviše ocjene i certifikat za slalom i veleslalom. Ovim smo ušli u registar svjetskih staza i postali ravnopravni sa najvećim svjetskim ski-centrima. Čestitke nam stižu iz

Njemačke, Austrije, Slovenije... - govori za BH. putovanja, ne skrivajući zadovoljstvo, **Veljko Golijanin**, vlasnik firme Majneks, koja je glavni izvođač i finansijer radova.

Staza duga 1.200 metara nalazi se dva kilometra od Pala, odnosno 15 kilometara od sarajevske Vijećnice. Kompletno je pokrivena vještačkim osnježivanjem i osvijetljena po svim propisima za bilo koje takmičenje cijelom dužinom pa je skijašima noćno skijanje omogućeno svaku noć u terminu od

18.30 do 21.30 sati.

- Za razliku od ostalih ski-centara u BiH, mi ove sezone nismo imali više od četiri, pet dana bez skijanja uprkos veoma ne-povolnjim vremenskim uslovima. Staza je aktivna od prošle sezone, ali možemo reći da je posjećenost staze i pratećih objekata iznad svih očekivanja. Kada je u pitanju organizacija nekih značajnijih takmičenja i utrka, za sada je teško bilo šta obećati. Jasno je nama da, recimo, Zagreb ima Sljeme, ali iza njega stoji država, dok smo mi praktično sami - konstatuje Golijanin. Iako im je ovo tek druga aktivna sezona, u ovom centru ništa nije prepusteno slučaju. Već su uočeni i određeni nedostatci, koji se planiraju ukloniti već u narednim mjesecima.

- Tu prije svega mislim na četverosjed, koji smo već projektivali i pripremili infrastrukturu, a on je u planu već na proljeće. Također ćemo i produžiti stazu za dodatnih 200 metara, što će nam znatno povećati kapacitet. U pitanju je novi četverosjed od Doppelmayra, koji je jedan od najpoznatijih svjetskih proizvođača te opreme - kaže naš sagovornik.

Kada je u pitanju vertikalni transport, centar trenutno raspolaže sa liftom dužine 1.200 metara, te sa po jednim dječijim i bebi-liftom.

POVRATAK STARE SLAVE

I dok se zimska sezona zbog vremenskih >

uslova polako bliži kraju, akcenat se stavlja na ljetnu ponudu.

- Ravna planina je bila najveće izletište grada Sarajeva prije rata. Tu imamo izletište Sarajevo polja, imamo i veliko jezero koje smo napravili za osnježivanje staze, imamo i veliku pećinu sa pećinskim unikatima, a to također pripremamo za ljetnju ponudu. Tu su i biciklističke staze, šetačke staze do izvorišta na Ravnoj

planini. Nama je zapravo glavni cilj ljetnja sezona. Čak i ovaj četverosjed, koji ćemo stavljati, ići će sa pokretnom trakom pa će se moći i bez skija provozati do izletišta. Ambijent je prelijep jer imamo jedan amfiteatar sa kojeg se vidi kompletan stazu - navodi naš sagovornik.

Cijeli kompleks je sa sjeverne strane uvezan s olimpijskom ljetopicom Jahorinom, a do nje je već i probijen put u dužini od

15 kilometara, koji se zimi koristi kao staza.

- U pitanju je vrlo blaga staza jer smo je tako projektivali tako da se njome mogu spustiti i neskijaši. Sve ovo je jedna vrlo ozbiljna priča. Ljeti će to biti biciklistička staza, a cijeli kompleks je ogroman - ističe Goljanin.

Međutim, sve što je do sada urađeno je zapravo samo uvertira za glavni projekat, odnosno gondolu „Jahorina express“, koja bi trebala povezati Pale i Jahorinu. Prema tvrdnjama našeg sagovornika, do sada je urađeno više od pola posla.

- Urađena je kompletan infrastruktura, pristupni putevi, instalacije, optika, struja, polazna i izlazna stanica... Sve je pripremljeno osim opreme koju moramo sačekati. Sama oprema bi, prema našim procjenama, koštala oko osam miliona eura. Ovo što smo do sada uradili je iz naših sredstava i nikome ništa ne dugujemo. Gondola još nije finansijski zatvorena, a kada oprema stigne nama bi trebalo dva do tri mjeseca da to sve postavimo jer već imamo iskustvo u postavljanju novih šestosjeda na Jahorini. Vjerujem da su sada svи svjesni važnosti ovog projekta i da će biti podrške - uvjeren je Goljanin. ●

Since 1990

www.radiom.net

RADIO M

98,7 FM

ZENICA 89,9 FM TUZLA 106,3 FM BANJA LUKA 104,2 FM

JEDAN DAN NA POLJOPRIVREDNOM GAZDINSTVU ORGANSKE PROIZVODNJE MARUŠIĆ

U ovom rahatluku paprika naraste više od metra

Foto: Mevludin Mekić

Mnoge tajne organskog uzgoja do kojih je došao kroz svoje dugogodišnje iskustvo otkrio je ekipi magazina Start BiH Nermin Marušić, vlasnik istoimenog poljoprivrednog gazdinstva. Taktikom se bori protiv štetočina, a vlastitim inovacijama produžuje sezonu i potpuno prirodno prihranjuje zemlju, odnosno uzgaja biljke. U nizu njegovih inovacija je i sprava koja, osim što znatno ubrzava sadnju krompira, čuva leđa jer uz njenu primjenu uopšte ne postoji potreba za saginjanjem

▶ PIŠE: Zdravko Čupović zdravko@startbih.info

Mjesto Roščevina udaljeno je nekoliko kilometara od Kaknja, a do Poljoprivrednog gazdinstva Marušić posljednjih nekoliko stotina metara puta je makadam. I dok bi to za većinu predstavljalo problem, udaljenost od frekventnih putnih komunikacija je Marušićima zapravo jedan od preduslova za stvaranje uspješnog porodičnog biznisa.

STANDARDI VIŠI NEGO U EU

A uspješnost pokazuje već prvi pogled na veleljepnu porodičnu kuću koja upravo osvježava ruho u vidu nove fasade.

- Sve je ovo plod organske proizvodnje
- već po upoznavanju nam zadovoljno i

Vodi se računa o ambalaži. Ne koristimo strech folije, koje su kancerogene. Nabavljamo certificirane namjenske folije iz kompanije u Tešnju

ponosno govorи Nermin Marušić, jedan od pionira i najpriznatijih proizvođača organske hrane u Bosni i Hercegovini. Vodi nas u svoju fabriku poluotvorenog tipa, koja se nalazi odmah iza kuće. Na certificiranoj parceli od pet duluma, od čega je 530

kvadrata pokrivenog prostora pod plastenicima, ova porodica već godinama uzgaja povrće po strogim kriterijima koje podrazumijeva organska proizvodnja.

- Certifikacija na našem imanju je počela prije 10-ak godina, a konverzija je trajala tri godine. Procedura je takva da nakon što podnesete aplikaciju ovlaštenoj certifikacionoj kući, njeni predstavnici izlaze na teren i rade analizu. Taj period dok ne dobijete certifikat se zove konverzija - pojašnjava nam Marušić osnove organske proizvodnje, a potom detaljnije obrazlaže:

- Prva ispitivanja se tiču čistoće zemljišta, a cijeli proces ujedno podrazumijeva i podučavanje proizvođača kako radi organski. Čisto zemljište je najbitnije,

odnosno da nije tretirano nikakvim hemijskim supstancama najmanje 10 godina. Za sve one koji se misle ovim baviti dobra vijest je da većina naše tradicionalne, domaće proizvodnje i ne podrazumijeva hemijska sredstva, ali organsko znači kontrolisanu proizvodnju od početka do kraja od strane nadležnog tijela. Traži se također i određena udaljenost zemljišta od putne komunikacije, industrije i drugih zagađivača.

Prema njegovim tvrdnjama, domaći standardi su u mnogim parametrima čak i viši od onih u Evropskoj uniji jer je čak i u ovoj proizvodnji dozvoljeno korištenje određenih preparata. On potom navodi i primjer organskih jabuka u Sloveniji, koje se pršću sredstvima i po 20-ak puta dok u BiH jabuke koje čak i nemaju titulu *organske*, prskaju tek par puta, što je doduše više rezultat tankog novčanika domaćih proizvođača.

- Bez obzira što su odredena sredstva dozvoljena, na našem gazdinstvu ne koristimo apsolutno ništa! Čak ni protiv plemenjače, koja je najveća nepogoda za ratare, a ni protiv zlatice - tvrdi Marušić.

ŽUTIM TRAKAMA HVATA ŠTETOČINE

Upravo u ovom trenutku razgovor postaje zanimljiv jer Marušić počinje da nesebično otkriva brojne sitne savjete koje je sam otkrio tokom višegodišnjeg nadmudrivanja sa raznim štetočinama, koje su uz vremenske neprilike najveća glavobolja svakog poljoprivrednika.

**- Razradio sam razne strategije. Sadim ranije sorte i ranije pri-premim teren. Parcelu orem u jesen, a ne u proljaće. Ja se taktil-
kom borim protiv štetočina. Na otvorenom ranije sijem krom-pir, luk... Krompir sadim kra-jem marta, dok drugi to rade u aprilu ili čak početkom maja. Biram i sortu, žuti kiflaš, koji ima kraći vegetacioni period. On brzo izraste i, dok zlatice to skontaju,**

DVA SATA DNEVNO POSLA

Osim početnih ulaganja, jedan od najbitnijih parametara za sve one koji razmišljaju o organskoj proizvodnji jesu svakako radne obaveze.

- Moja porodica ima četiri člana, a kao što sam rekao, sami obrađujemo 530 kvadratnih metara zatvorenog i pet duluma otvorene parcele. U sezoni ponekad platimo nekoga na dnevnicu kada sadimo luk ili papriku. Ali kada je u pitanju svakodnevni rad, dovoljno je jedan sat ujutru i jedan

PATENT ZA SADNU KROMPIRA

**Posljednji u nizu
Nerminovih patenata
je sprava za sadnju
krompira. Iako naizgled
djeluje kao veoma
jednostavan proizvod,
nakon demonstracije
načina rada i laiku je
jasno da ova sprava, osim
što znatno ubrzava sadnju
krompira, čuva i leđa jer
uopšte ne postoji potreba
za saginjanjem.**

on je već izrastao - otkriva Nermin prvu malu, ali proizvođačima zlata vrijednu tainu.

U međuvremenu u plastenicima i sami primjećujemo brojne žute trake koji vise sa

krova plastenika, što ga navodi da nam otkrije i drugu svoju mudroliju.

- Lukova mušica stvara velike probleme luku. One postanu aktivne kada luk

izraste pedalj iznad zemlje. Polažu larve koje onda izbušu glavicu, pa ljudi često kažu da se luk ucervo. Ali ja sam smislio genijalno rješenje. Nakon dugo razmišljavanja kupio sam žute, smolom izljepljene trake koje sam postavio iznad luka. A pošto insekti lete na žuto i na smolu, ja ih praktično 90 posto pohvatam na taj način dok drugi koriste hemijska sredstva. Te trake na kraju kao i sav repro-materijal uvijek odvozim na deponiju jer preventivno djelujem. Ništa ne palim niti ostavljam na zemlji, čak ni kanapu kojom vežem paprike i paradajz. Ne želim da razmišljam da li je neka baja ili bolest ostala negdje - govori Marušić.

Iako se prije svega bavi povrtlarstvom, ima vrlo koristan savjet i za voćare.

- U jesen uzmete komad vune ili pamučne tkanine, smotate u veličinu šake i stavite negdje u rašlje. Sve baje i kukci koji se zavlče u koru da prezime zimu će doći u to jer im je to lakše nego da buše koru. One zapravo samo traže mjesto da prezime. U proljeće to poskidaće i zapalite - savjetuje on.

I BRABONJAK IMA CERTIFIKAT

Da bi se smanjila zavisnost od vremenskih neprilika, na parceli je osigurana svježa voda iz tri različita pravca, što svakako utiče na prihode i kvalitet proizvodnje. Drugi važan faktor je naravno đubrenje, a i na tom podluju su Marušići iskazali svoju inovativnost.

- Moja tajna je lumbri humus kalifornijske gliste kojeg proizvedem godišnje oko pet kubika. Kilogram tog humusa kojeg pravim po svojoj recepturi mijenja 10-15 kilograma stajskog đubri-

va. Koristim i stajsko đubrivo, kojeg nešto dobijem od svojih ovaca, a veći dio kupujem u jednom selu jer i đubrivo mora biti odobreno od certifikacione kuće. Mora se znati gdje pasu i da li su pašnjaci tretirani hemijom ili nisu. Također sam proizvodim sjemena i rasad. Kada to sve upakujem, na svojih 530 kvadrata platenika proizvedem oko osam tona povrća godišnje. Sa otvorenog dijela imam još sedam, osam tona, tako da godišnje proizvedem 13-14 tona organskog povrća - navodi naš sagovornik.

Iako uzgaja razne kulture, naročita pažnja se poklanja izboru onih koje idu u zatvoreni prostor, a koje se sade na otvorenom dijelu.

- U plastenicima sadim kulture koje su teže za očuvati na otvorenom. Paradajz

Poštujemo sve standarde i kod nas nema obmane. Nema kod nas lažnih obećanja da hranom liječimo bolesti, ali je sigurno da organska hrana pomaže u liječenju. Mušterija je najbolji kontrolor kvaliteta. Povjerenje je izuzetno bitno

je na otvorenem nemoguće sačuvati od plamenjače i zato ga sadim u plasteniku. Bit je u tome čime ga hranite. Paradajz se na otvorenom po noći mora boriti protiv niskih temperatura pa mu kora postaje čvršća i žilavija. Po danu ga grijе sunce pa opet mora prilagoditi koru. Kada pada kisela kiša opet se mora prilagoditi, pa led, vjetar... I kada na kraju pojedete taj paradajz onda ni želudac na njega ne reaguje najbolje. Ali u plasteniku nema kiše pa nema potrebe da razvija te odbrambene mehanizme. Sunce ga ne prži jer folija odbija UV zračenja. Hrani se sa lumbri humusom, naveće pad temperature nije veliki, a ne fali mu ni vode. Onda taj paradajz raste u rahatluku, što se osjeti i kada ga pojedete. Želucu puno više prija jer ga je lakše provariti - pojašnjava naš sagovornik.

Nastavljući otvoren razgovor, Marušić ne krije ni sorte paradajza kojeg sije, pa u plasteniku tako u rahatluku rastu rozi jabučar, sredina srca, potom sorta koju je još 80-ih godina prošlog vijeka dobio sa Hvara u Hrvatskoj, a prošle godine je na Sajmu organskih proizvođača u Ninbergu kupio novu sortu koju će isprobati ove sezone. - Osim paradajza, kojeg sadim u dvije sjetve, u stakleniku sijem i papriku jer ima veći prinos. Ilustracije radi, jedne godine smo na otvorenem posigli 23 hiljade sadnica paprike, a prinos je bio oko pet tona. Međutim, u plasteniku od 600 sadnica dobijem dvije i po do tri tone. Meni u plasteniku paprika naraste više od metra uvis dok je na otvorenom oko

Marušići sve pakuju, izvagaju, stave deklaraciju, dostavljaju, postavljaju na police...

► VISOKA MARŽA DIŽE CIJENU

S obzirom na još uvijek male količine organske hrane koja se proizvodi u BiH i siguran plasman na domaćem tržištu, izvoza ovih proizvoda nema niti je to zasad na listi prioriteta proizvođača. Puno više će im, kažu, značiti zakon o organskoj proizvodnji, čije donošenje očekuju sredinom godine.

- **Što se tiče cijena, moja prodajna cijena krompira je 1,5 KM, a paradajza dviće KM. Ostalo je marža tržnih centara. Ja i članovi moje porodice sve pakujemo, izvagamo, stavimo deklaraciju, dostavimo, stavimo na policu...** - kaže Marušić.

40 cm. Živa istina. U plastenike sadim i krastavac, a posljednjih godina i patlidžan. Par puta sam sa strana stavljaо i red buranije jer rodi prije nego na otvorenom, a na tržištu je najvažnije biti prvi i zadnji zbog cijene - kaže Marušić.

OTKUD JEĆAM U STAKLENIKU?

A da bi produžio sezonu, Nermin očekivano opet pribjegava vlastitim inovacijama. - U jesen papriku pokrijem agrilnom folijom, a ona po kvadratu teži samo 17 grama. Stavim je na biljku pa ona rastom podiže foliju, čime produžimo proizvodnju do novembra kada su visoke cijene. Krajem septembra sadimo špinat, salatu i mladi luk pa do Nove godine izbacimo jednu turu špinata. Plastenik u godini odmara samo pet dana. To je vrijeme dok se jedna kultura skine, očisti, izbaci, a zemlja pognoji i odmah ide sljedeća tura. Inače, kada sadim novu kulturu u stakleniku ne smije ostati ni jedan listić od prethodne. Sve iznesem vani. Pred svaku kulturu radim gnojenje, dok mnogi to rade samo jednom godišnje. To je moja taktika. Imam i pomagalo - ručni pehametar. Čim pH-vrijednost opadne ispod 6,2 dodajem kreč u prahu čime pravim balans i držim pH od 6,2 do 7,5 - navodi naš sagovornik dok nas uvedi u prvi od tri plastenika koja se praktično nalaze jedan pored drugog.

Na prvi pogled, staklenik je ispunjen kulturnom koju baš i nismo tu očekivali, ali Nermin ubrzo otklanja dilemu.

- **U ovom plasteniku sam posadio ječam, a u iste rupe od ječma poslijе sadim paradajz. Zašto? Godinama nisam bio zadovoljan proizvedenim količinama**

Iz ove ture Marušić očekuje oko 150 kilograma špinata jer je već druga sjetva, pa će ga biti nešto manje

i osjetio sam da lumbrija i stajnjak ipak zemlji ne daju dovoljno nekih minerala i drugih tvari. Inače, najbolja pretkultura svakoj kulturi je pašnjak, odnosno livada. Livada se u plasteniku naravno ne isplati, a jari jećam proizvodi približno isto minerala kao livada. Njega zato samo sijem da nahranim zemlju i nizašta drugo. U martu ga ovce popasu, onda nagnojim pa duboko zaorem. Time ću obogatiti i nahraniti zemlju. To je moj način pripreme plastenika - otkriva nam još jednu tajnu dok na izlazu prstom pokazuje ka otvorenoj parceli na kojoj sadи krompir, lukove, kukuruz, mrkvu, grah, soju, cveklu, rodakve, brokule...

ŽENE KOJE BOLUJU OD KANCERA NAJČEŠĆI KUPCI

U drugom stakleniku se već naziru dobro

ZA 12 HILJADA MARAKA POKRENITE PORODIČNI BIZNIS

S obzirom na usitnjenost parcela u BiH, svima onima koji namjeravaju da se bave organskom proizvodnjom hrane, naš sagovornik preporučuje plasteničku proizvodnju. - Dobit sa 100 kvadrata plastenika mijenja dobit s 800 kvadrata otvorene parcele. Odnos je 1:8. Kada su u pitanju troškovi, jedan plastenik od 100 kvadrata košta oko 2,5 hiljade maraka, s uključenim sistemom navodnjavanja *kap po kap*. Da bi jedna tročlana ili četveročlana porodica mogla komotno da živi od

ove proizvodnje potrebno je oko 400 kvadrata plastenika. Certificiranje organske proizvodnje košta 500 KM. Tu treba dodati rasad, gnojenje.. što je neke dodatne dvije, tri hiljade KM. Znači za 400 kvadrata plastenika sa svim troškovima vam treba oko 12-13 hiljada KM, ali tada već postajete preduzeće. To znači da ste registrovani, da plaćate doprinose za PIO i zdravstveno, prehranjujete porodicu... Sve je to moguće sa 12-13 hiljada početnog ulaganja - tvrdi Marušić.

poznate kulture. U lijevoj polovini trenutno je mladi špinat. Ovo je druga tura. Jednu su već proizveli u novembru i decembru i pustili na tržiste. Odmah zatim je krenula druga sjetva špinata, a na police će već krajem marta. Početkom aprila kreće sadnja paprike, paradajza i krastavaca. Iz ove ture Marušić očekuje oko 150 kilograma špinata jer je već druga sjetva, pa će biti nešto manje. Bitno je da plastenik ne odmarala, kaže naš domaćin.

- U sredini imam i jedan zasad stive, koja je trajnica. Sa 100-njak sadnica smo prošle godine prikupili osam kilograma suhog čaja. Sada sam sklonio nadzemne izdanke i ostavio samo korijen. U

desnom dijelu je celer kojeg sam preko zime presadio s otvorenog dijela parcele. On će krajem marta na police. U trećem stakleniku su mlada salata, mladi luk i špinat. Sve se pakuje i vaga ručno. Luk se pakuje u mrežice sa deklaracijom u pakovanje od pola kilograma. I krompir ide u mrežice. Mrkva ide u tacne sa celofanom. Moram napomenuti i da se itekako vodi računa o ambalaži. Ne koristimo strech folije, koje su kancerogene. Nabavljamо certificirane namjenske folije iz kompanije u Tešnju koje su namijenje za kulinarstvo - kaže Marušić. U BiH je trenutno aktivno manje od 100 certifikovanih organskih proizvođača, a u

RS-u tek otpočinje proces formiranja udruženja, što zdušno podržava i naš sagovornik s obzirom da bi im to olakšalo formiranje krovnog saveza na državnom nivou. Od ponutog broja tek njih par se bavi povrtarstvom, dok većina organskih proizvođača uzgaja heljdu i ljekovito bilje. Žanimljivost predstavlja činjenica da su organski proizvođači, uz dva sajma knjige, jedini dobili prostor za izlaganje svojih proizvoda na platou ispred BBI centra u Sarajevu i to dva puta godišnje – u aprilu i novembru.

- Mi smo to dobili jer poštujemo sve standarde i što kod nas nema obmane. Nema kod nas lažnih obećanja da hranom liječimo bolesti, ali je sigurno da organska hrana pomaže u liječenju. Mušterija je najbolji kontrolor kvaliteta. Povjerenje je izuzetno bitno. Proizvode plasiram i u neke tržne centre. Znate ko su moje mušterije? Osobe koje su oboljele od karcinoma, mahom žene koje boluju od karcinoma dojke. Oni meni vjeruju jer znaju da ovo nije tretirano hemijskim preparatima - ističe Marušić.

SAVJET

U jesen uzmete komad vune ili pamučne tkanine, smotate u veličinu šake i stavite negdje u rašlje. Sve baje i kukci koji se zavlače u koru da prezime zimu će doći u to jer im je to lakše nego da buše koru. One zapravo samo traže mjesto da prezime. U proljeće to poskidate i zapalite

Sarajevsko®

TA^MNO

MRAK PIVO

 Sarajevsko Pivo
 sarajevska-pivara.com

ISIS – u srcu vojske terora

Magazin Start BiH i izdavačka kuća Baybook iz Sarajeva u nekoliko nastavaka objavljuju dijelove knjige koju su za Njujork Tajms napisali Mišel Vajs i Hasan Hasan. Brutalnom silom i okrutnim pogubljenjem talaca, Islamska država Iraka i Sirije (ISIS) šokirala je svijet, zauzevši golemo područje obje zemlje, veličine Velike Britanije, uz zavjet da će utemeljiti novi muslimanski kalifat prema strogim propisima šerijatskog zakona

► AUTORI: Mišel Vajs i Hasan Hasan

AL-ZARKAVIJEV POZIV

Prije nego što je Blackwater postao ozloglašen u međunarodnoj zajednici zbog krvave borbe i ubijanja sedamnaest Iračana na Trgu Nisour u zapadnom Bagdadu, 2007. godine, njegovi plaćenici su izašli na naslovnicama tri godine prije, kad su tijela visjela okrenuta naglavačke sa željezničkog mesta u iračkoj pokrajini Anbar. Tada, kao i sada, Faludža je bila put za pakao na zemlji velikom broju američkih vojnika – i desecima tisuća iračkih civila.

U Faludži i Ramadi, glavnom gradu pokrajine Anbara, planiralo se smještanje brojnih američkih snaga nakon invazije 2003. godine. Međutim, lakoća kojom je vojska prodrla kroz zemlju i ušla pravo u Bagdad promijenila je vojne planove.

Umjesto toga, gradovi koji će postati glavne vruće točke sunitskog odbijanja imali su najslabije tragove „američkih čizama“ ili zanemarivu vojnu prisutnost. U retrospektivi, taj neuspjeh predviđanja izgleda šokantno, imajući na umu da se dolina rijeke Eufrat sastoji od onog za što **Derek Harvey** kaže da nije samo sunitska unutrašnjost nego nacionalno vrelo baasizma. **Uday i Qusay Husein**, Sadamovi sinovi, pobjegli su u pokrajini Anbar kad je vrhovno zapovjedništvo njihova oca napustilo Bagdad zbog napredovanja američke vojske. Prema **Waelu Essamu**, palestinskom novinaru koji se utaborio sa

pobunjenicima u Faludži, mnogi bivši basisti, dužnosnici Muhabarata i gardisti Republikanske garde koji su uzeli oružje za borbu protiv koalicijskih snaga, „svi su izjavljivali da se oni ne bore za Sadama, nego za islam i sunite“. Odrubljivanje glave **Nicholasu Bergu**, uvjereni su američki obaveještajci, dogodilo se u Jolanu, kvartu u sjeverozapadnoj Faludži koji je organizacija Tawhid wal-Jihad uzela kao jedan od svojih najranijih garnizona.

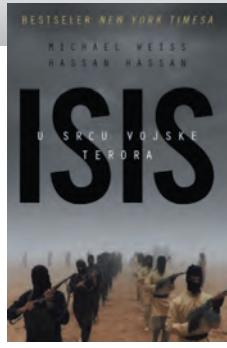
Početni pokušaj da se ponovno preuzme Faludža u proljeće 2004. godine – nazvan prilično nesretno „operacija Oprezna odlučnost“ – okončan je propašću. Sastavni dio **Bushova** projekta rekonstrukcije Iraka bila je brza predaja suvereniteta i vladavine Iračanima. To se odnosilo i na posebnu odgovornost za nacionalnu sigurnost naroda koji je još bio u ratnim mukama. Teško da su Iračani bili spremni, voljni ili u stanju preuzeti tu ulogu. Stoga su umjesto njih američki marinci ponijeli glavno težište borbe. Pokušaj da se podigne lokalna iračka brigada u Faludži okončan je neuspješno: cijela jedinica se raspala, a umjesto toga, 70 posto njezinih regruta završilo je pridruživši se pobunjenicima. Glavno američko oružje protiv zarkavista u Anbaru bili su zračni napadi dronova Predator, koje je izvelo Zapovjedništvo za združene specijalne operacije (JSOC), smješteno u zračnoj bazi Balad sjeverno od Bagdada, a njime je zapovijedao general-bojnik **Stanley McChrystal**. JSOC

je izračunao da je do rujna 2004. godine ubio šest od četrnaest „glavnih operativaca“, uključujući Al-Zarkavijeva najnovijeg „duhovnog savjetnika“. Bez obzira na to, organizacijska struktura grupe Tawhid wal-Jihad ostala je netaknuta unatoč žestokom zračnom bombardiranju i, uz sve to, grupa je jačala, bila je sve brojnija i sve

O AUTORIMA

Mišej Vajs (Michael Weiss) je kolumnista koji piše za Foreign Policy, The Daily Beast i NOW Lebanon. Na njujorškom Institutu za modernu Rusiju radi kao glavni urednik The Interpretera, dnevnih online novina koje donose prevode iz ruskih medija na engleski jezik.

Hasan Hasan (Hassan Hassan) je analitičar Bliskog istoka, kolumnist The Nationala. Njegove tekstove objavljaju The Guardian, Foreign Policy, Foreign Affairs, The New York Times i drugi. Magistrirao je međunarodne odnose na Univerzitetu u Nottingamu.

popularnija nakon bitke koja je postala poznata kao Prva bitka za Fuladžu, što je pokazalo kako kombinacija domaće i strane pobune može okrvaviti moćnu supersilu. McChrystal je ocijenio da je prijetnja koju predstavlja Al-Zarkavijeva mreža mnogo veća od onog što je vojska potcjenvjivački nazvala „elementima bivšeg režima“ – što je procjena koja se uvelike učvrstila u listopadu 2004. godine, kad je Al-Zarkavi konačno učinio ono što je odbijao učiniti četiri godine prije: dati *bayat* (prisegu) **Bin Ladenu**.

Do tada već iskusan u psihološkom ratovanju i propagandi, Al-Zarkavi je odlučio preko medija obećati vjernost šefu Al-Qa'ide, a učinio je to dva tjedna nakon što je **Donald Rumsfeld** ustvrdio da ne vjeruje kako je Al-Zarkavi u savezništvu sa Bin Ladenom (svojevrsna preinaka navoda koji je **Colin Powell** iznio godinu dana prije u Ujedinjenim narodima).

Potez pokoravanja i podređivanja Jordanca rezultiralo je time da se ime organizacije

Tawhid wal-Jihad promijeni u Tazim Qaedat al-Jihad fi Bilad al-Rafidayn, odnosno Al-Qa'ida u Zemlji dvije rijeke, što je Washington skratio na Al-Qa'ida u Iraku (AQI). Na taj način, od Jordanca koji je ušao u Irak kao pouzdanik ili saveznik Al-Qa'ide, on je nakon godinu dana rata postao Bin Ladenov zapovjednik na terenu.

Upravo će pothvat saudijskog milijardera, inzistirao je on, biti organizacija koja će u naslijedstvo dobiti Mezopotamiju. Mjesec dana nakon polaganja prisege, Al-Zarkavi je pokušao staviti taj pothvat na test sa Drugom bitkom za Faludžu, koja je krenula u studenome 2004. godine. U namjeri da sprječe jačanje protivnika, operacija je mobilizirala deset američkih vojnih bataljona, uključujući dvije regimete marinaca te nekoliko stotina iračkih vojnika, od kojih su mnogi djelovali kao izviđači za održive ciljeve. Nju su također pratili borbeni zrakoplovi F/A-18 hornet koji su bacali bombe teške gotovo jednu tonu na ciljeve širom grada.

Marinci su također otkrili ono što je iračka franšiza Al-Qa'ide uspjela ostvariti na planu pridobivanja lokalne zajednice u Faludži. Uz neku vrstu mašinerije za snimanje odrubljivanja glava, vojnici su otkrili otete žrtve kojima su bile odsječene noge. Ukupno, otkriveno je tri stotine „kuća za torturu“ u tom gradu, zajedno s objektima za proizvodnju improviziranih eksplozivnih naprava (IED), što je američkim snagama dalo naznake puta koji su za ulazak koristili strani borci: jedan pronađeni i popravljeni GPS uređaj pokazivao je da je njegov vlasnik u zemlju ušao sa zapada, tj. preko Sirije.

Deset tisuća domova ili oko jedne petine ukupnog rezidencijalnog dijela Faludže uništeno je za dva tjedna, koliko je trajalo intenzivno urbano ratovanje koje su pratili kažnjavajući zračni udari. Rezultat je bio izrovan teren nalik na Mjesečevu površinu, na kojem mnogima nije bilo života, a mnogi nisu ni ostali. Faludža je velikim dijelom bila evakuirana, pri čemu

Druga bika u Faludži

je stotine tisuća izbjeglica pobjeglo prije početka glavnih borbi. Približno četvrtina svih pobunjenika koje su ubile američke snage 2004. godine – 2.175 od 8.400 – ubijeni su u Drugoj bici za Faludžu, ali proporcionalno za to je plaćena visoka cijena: 70 marinaca također je poginulo, 651 je bio ranjen, uz ostale američke vojnike poginule u borbi.

Drugim riječima, još jedna taktička pobjeda za Sjedinjene Američke Države bila je strateški zanemariva zbog velike propagandne koristi koju je priskrbila pobuni. Druga bitka za Faludžu više je nalikovala onoj kraj Dunakerquea nego Waterlooa za džihadiste i baasiste koji su se, ako ništa, rasuli u druge dijelove središnjeg i sjevernog Iraka, kao što je Mosul, gdje je, prema uvjerenju marinaca, Al-Zarkavi pobjegao nakon prvog dana intenzivnih borbenih operacija. I Bin Laden je također iskoristio priliku da nazadovanje preinaci u neku vrstu glavnog iskoraka, tvrdeće da je bio upoznat sa nekim od „mučenika“ te bitke i prebacivši odgovornost za razaranje Faludže na predsjednika Busha. Amerika vodi „opći rat protiv islama“, objavio je Bin Laden, dok su zarkavisti „ispisali novu slavnu stranicu u povijesti naše zajednice vjernika“.

Ono što je za Bin Adama počelo kao lukava suradnja zasnovana na temelju Rolodoxova oportunitizma, a za Al-Zarkaviju kao potreba za početnim kapitalom, jasno se pretvorilo u otvoreno i proslavljeni savezništvo. Neodlučnost Al-Qa'ida vođe zbog arogancije i sektaštva njezina terenskog zapovjednika žrtvovana je za račun moralizirajućih udaraca koje je on priređivao najvećem dalekom neprijatelju na svijetu. U prosincu 2004. godine Bin Laden je odgovorio na Al-Zarkavijev bayat (prisegu) srdačnim prihvatanjem, imenujući ga „plemenitim bratom“ i pozivajući na „ujedinjenje džihadskih grupa pod jedinstven obrazac koji će priznavati Al-Zarkavija kao emira Al-Qa'ide u Iraku.“

Međutim, titula je na neki način bila obmana jer je Al-Zarkaviju zapravo dodijeljena nadležnost koja se protezala izvan iračkog teritorija, na udaljene arapske zemlje, kao i Tursku. Kako Bruce Riedel prepičava, neki Al-Qa'idini ideolozi čak su prisustvali uklopljeni se u Al-Zarkavijev fanatični antišijitizam koji nije odobravalo (a kasnije ga je i kritiziralo) ključno Al-Qa'idino vodstvo. Jedan saudijski ideolog posebno je hvalio Jordanca zbog karakteriziranja šijita kao frakcije jedne duge, neprekinute linije

izdajničkih suradnika koja je sezala unatrag do mongolske invazije na Bliski istok – invazije koja je rezultirala sramotnim uništenjem Bagdada u 13. stoljeću. Ovdje su islamskog teologa Ibn Taymiyyaha iz 13. stoljeća – kum salafizma – zazivali zbog zapovijedi: „Pazite se šijita, borite se protiv njih, oni lažu.“ Mongoli u suvremenom kontekstu bili su američki okupatori, kao i „Židovi“ za koje se govorilo da izravno stoje iza njih u Iraku. Stoga se na Al-Zarkavija gledalo kao na nekog tko zago-

Kako to Riedel kaže, Al-Zarkavija su također slavili ne samo kao velikog potomka loze Ibn Taymiyyah nego i kao konačnog strateškog postavljajuća zamki nevjernicima sa Zapada. On je SAD i europske saveznike, Ujedinjene narode i iračku vladu kojom su dominirali šijiti opisivao kao udružene urotnike u spletki koja traje od davna, a kojoj je cilj bio nasilno oduzeti vlast sunitima (kojih je 1,3 milijarde) nad islamskim svijetom. On je imao, prema njegovu saudijskom štovatelju, „takve sposobnosti koje um ne može zamisliti. Pripremio se za borbu s Amerikancima godinu dana prije američke okupacije Iraka. Sagradio je kampove i arsenal oružja“ i regrutirao i angažirao ljudi širom regije – od Palestine do Jemena.

ISIS se danas uveliko oslanja na isti trijumfalistički diskurs o nadolazećem konačnom civilizacijskom sukobu na Bliskom istoku. Svako izdanje časopisa Dabiq počinje Al-Zarkavijevim citatom: „Iskra je upaljena ovdje u Iraku, i vrelina joj se povećava – uz Alahovu dozvolu – sve dok ne spali križarske vojske u Dabiqu.“ Dabiq upućuje na okolinu današnjeg Alepa, gdje je ISIS i dalje vojno utvrđen. „Ovo mjesto je spomenuto u jednom hadisu“, napominje časopis Dabiq, u kojem se opisuju neki od događaja Malahima (ono što se ponekad odnosi na Armagedon na engleskom jeziku). „Jedna od najvećih bitaka između muslimana i križara će se dogoditi u blizini Dabiga.“ Drugim riječima, sljedeća je zamka koja je postavljena za Ameriku, kako je to Al-Zarkavi izvorno predviđao, ona u sjevernoj Siriji. ●

U prosincu 2004. godine Bin Laden je odgovorio na Al-Zarkavijev bayat (prisegu) srdačnim prihvatanjem, imenujući ga „plemenitim bratom“ i pozivajući na „ujedinjenje džihadskih grupa pod jedinstven obrazac koji će priznavati Al-Zarkavija kao emira Al-Qa'ide u Iraku“

vara sedam stotina godina dugu tradiciju islamskog otpora i pridržava je se. Prema ovome okviru, musliman se mora pokoriti trima kriterijima tawhida ili monotheizma: obožavati Boga, obožavati jedino Boga i imati ispravno vjerovanje. U srednjovjekovnom razdoblju Ibn Taymiyyah je koristio prethodne kriterije tawhida da bi ekskomunicirao šijite i sufje nakon što je ustanovio da njihova praksa i vjerovanje – uključujući štovanje imama – kompromitiraju njihovo obožavanje Boga.

Vijeće za Štampu u Bosni i Hercegovini

samoregulacijsko tijelo za štampane i on-line medije

ISKORISTITE VAŠE PRAVO!

GRAĐANI - imate pravo da se žalite na netačno izvještavanje štampe i online medija

NOVINARI - imate pravo na slobodno informisanje

www.vzs.ba - info@vzs.ba - 033/272270

MEĐUNARODNI FILMSKI FESTIVAL „BERLINALE 2016“ U BERLINU

Danis Tanović po drugi put

Film "Smrt u Sarajevu" bh. režisera Danisa Tanovića dobitnik je Srebrnog medvjeda u kategoriji "Nagrada žirija" na 66. Berlinskom međunarodnom filmskom festivalu Berlinale, te nagrade za najbolji film od međunarodnog Udruženja filmskih kritičara

SPECIJALNO ZA „START“: Duško DIMITROVSKI,
novinar i filmski kritičar

Po drugi put u istoriji „Berlinala“, jedne od najznačajnijih smotri svjetske sedme u umjetnosti (uz Cannes i Veneciju), Bosnu i Hercegovinu je u glavnom takmičarskom programu, zastupalo ostvarenje **Danisa Tanovića**, našeg oskarovca i jedinog nagrađenog tim izuzetnim priznanjem za dugometražniigrani film u cijelom našem regionu, za film „Ničija zemlja“. Naime, nakon dobijanja Srebrenog medvjeda za film „Epizoda u životu berača željeza“ na „Berlinalamu 2013“, Tanović se na upravo završenom 66. izdanju Međunarodnog filmskog festivala „Berlinale 2016“, u Berlinu, uspješno predstavio sa filmom „Smrt u Sarajevu“, rađenom u koprodukciji Bosne i Hercegovine i Francuske. Film je osvojio Srebrnog medvjeda u kategoriji "Nagrada žirija", te nagradu za najbolji film od međunarodnog Udruženja filmskih kritičara. Riječ je o efektnoj tragikomičnoj prići, čija je radnja smještena u fiktivni hotel „Evropa“, na dan obilježavanja 100. godišnjice atentata u Sarajevu. Dok se oficijelno pripremaju za uvažene goste, hotelski personal se, pak, sprema za štrajk jer, kao što to kod nas često

biva, već dugo nisu primili platu. Ova scenariistička osnova samo služi Tanoviću da kreativno postavi brojna pitanja naše stvarnosti, odnosno našeg odnosa prema prošlosti, pa i prema samom - **Gavriliu Principu**. Tanović ne daje odgovore, što i nije njegov zadatak, jer pravi umjetnik, kao što je on to svojim nadasve senzibilnim radom već mnogostruko pokazao i dokazao, samo postavlja pitanja i tako nas na kreativan način, provokira. Treba reći da se Tanović u Berlinu predstavio sa gotovo najvećim filmskim timom, u kojem su, pored njega, između ostalih bili i snimatelj **Erol Zubčević**, producenti **Amra Bakić Camo** i **Francois Margolin**, a na posebno dobar prijem su naišli tumači glavnih uloga u „Smrti u Sarajevu“: **Snežana Vidović**, **Izudin Bajrović**, **Vedrana Seksan**, **Muhamed Hadžović** i **Jaques Weber**. Inače, na glavnom festivalskom i brojnim specijalnim programima, ove godine je prikazano gotovo 500 filmova i to kako igranih, dokumentarnih i animiranih, odnosno dogometražnih, srednjemetražnih i kratkih filmova. Predsjednica ovogodišnjeg žirija je bila slavna američka filmska glumica **Meryl Streep**, a kao članovi su joj „pomagali“ u donošenju odluka o najvišim priznanjima - Zlatnim i

Srebrenim medvjedima: **Clive Owen**, glumac iz Velike Britanije, **Alba Rohrwacher**, glumica iz Italije, **Lars Eidinger**, glumac iz Njemačke, **Nick James**, filmski kritičar iz Velike Britanije, i **Małgorzata Szumowska**, rediteljica iz Poljske.

Žiri nije imao lak zadatak, jer se ove godine u konkurenciji pojavilo dosta natprosječnih ostvarenja svjetskih sinasta, kao što su: francuski film „L‘Avenir“

Mie Hansen-Leve, sa briljantom **Isabelle Huppert** u glavnoj ulozi, zatim izuzetno uzbudljiva dokumentarna dugometražna storija o nadasve tragičnoj izbjegličkoj krizi i ostrvu Lampedusa – „Fuocoammare“ **Gianfranca Rosija** koji je odnio glavnu nagradu, britka satira „Hail, Caesar“ poznatog američkog rediteljskog tandemra braće **Joela i Ethana Coena**, sa **Georgeom Clooneyom**, **Ralphom Fiennesom**, **Scarlett Johansson** i **Tildom Swinton** u glavnim ulogama, te film francuskog rediteljskog veteran **Andre Techine** - nadasve prefinjena poetska psihološka drama „Quand on a 17 ans“...

Za „mazohistički“ nastojene ljubitelje sedme umjetnosti, koji mogu izdržati više od osam sati sjediti u kinu i gledati samo jedan film, prikazana je maratonska višečasovna storija poznatog filipinskog reditelja **Lava Diaz**, koja govori o istoriji njegove domovine, odnosno o borcu za nezavisnost Filipina od španske kolonijalne vlasti **Andresu Bonifaciji**. Tako je i „Berlinale 2016“ kao festival dospio u Ginisovu knjigu rekorda!?!?

Ove godine je održana i retrospektiva filmove sa jedinstvenog u svijetu takmičenja filmove sa temom o homoseksualcima i lezbejkama, koji je u okviru „Berlinala 2016“ održano po 30. put i na kome se po tradiciji najboljim ostvarenjima dodjeljuju Zlatni i Srebreni „Teddy Baer“...

I, konačno, iako nije bilo mnogo filmskih hitova, što i nije neka šteta, jer je poznato da je među njima vrlo malo istinski vrijednih filmskih ostvarenja, svjetski filmski starovi - poznati glumci i reditelji, dosta su bili zastupljeni na berlinskom crvenom tepihu i to na radost znatiželjnika i skupljača autograma. Tako su se u Berlinu mogli vidjeti, pored Meryl Streep, već pomenute predsjednice Žirija na glavnom takmičarskom programu, i George Clooney (koji je tražio i dobio prijem kod njemačke kancelarke **Angele Merkel**), Joe i Ethan Coen, Spike Lee, Isabelle Huppert, Emma Thompson, Daniel Brie... ●

MEKSIČKI REDITELJ AMAT ESCALANTE DOLAZI NA SFF

Sarajevo Film Festival (SFF) ove će godine imati čast da u okviru programa Posvećeno ugosti meksičkog reditelja, scenaristu i producenta Amata Escalantea, koji će predstaviti ostvarenja što su ga svrstala među vodeće filmske stvaraocu današnjice. Escalante je osvojio naklonost kritike sa filmovima *Heli* (Nagrada za najboljeg reditelja Filmskog festivala u Kanu 2013. godine), *Sangre i Los Bastardos*, depimirajućim portretima nasilja u Meksiku i SAD-u. Festival će ove godine biti održan od 12. do 20. augusta, saopćeno je iz Press službe SFF-a.

PREPORUKE

JADRANKA MILIČEVIĆ, FONDACIJA CURE

Film: *Mostovi okruga Medison*, redatelja **Clint Eastwooda**, priča je o čežnji i razumijevanju, o ljubavi tako snažnoj da može zauvijek da promjeni našu stvarnost. „Sada mi je jasno da sam se već dugo kretao ka tebi i ti ka meni. Iako ni jedno od nas nije znalo za onog drugog prije no što smo se sreljali, postojala je neka vrsta nesvjesne izvjesnosti koja je radosno pjevula ispod našeg neznanja i koja nas je spojila. Kao dvoje usamljene ptice koje lete preko velikih prerijskih po nebeskom proračunu, za sve ove godine i svih života mi smo se kretnuli jedno ka drugom.“

Knjiga: *Dobro tijelo*, Eve Ensler, knjiga je (a i predstava) koja opisuje opsjednutost vlastitim nesavršenim trbuhom. Koncept savršenog tijela je uprogramiran u sve žene i djevojke još od rođenja. Gotovo uvjek je postojao jedan dio koje su htjele promjeniti; svakoj od tih žena je noćni ormar bio prepun proizvoda pomoći kojih će ili transformirati, ili sakriti, ili ukloniti, ili izravnati, ili izbijeliti neki dio svoga tijela. I zato poruka ove knjige je da konačno prestanemo izigravati Barbie i kažemo NE gubitku naših osobnosti i da volimo svoja tijela, da ih prestanemo popravljati, jer nikada nisu ni bila pokvarena....

CD: *Hrvatske budnice*, Le Zbor, obrade poznatih pjesama koje su obilježile život generacija na ovim prostorima. Borba protiv heteronormativnog, patrijarhalnog, neoliberalističkog, neofašističkog i apatičnog svijeta nikada ne smije stati! Ili preslušati album *Moj sevdah*, umilni glas čarobnog Bože Vreće dok izvodi sevdalinke i vodi nas u jednu posve drugačiju dimenziju satkanu od zvuka i ljubavi...

Predstava: *Žaba*, reditelja Elmira Jukića, priča je o svima nama, ljudima današnjeg vremena, dobu nerazumijevanja i usamljenosti i potrage za ljubavlju i smislom...

Web-strana: Radiosarajevo.ba jedan je od najčitanijih news portalova u zemlji i pokriva vijesti iz BiH, regije i svijeta, iz domena politike, kulture, sporta, zabave.

OPERA NARODNOG POZORIŠTA SARAJEVO SLAVI 70 GODINA POSTOJANJA

Opera Narodnog pozorišta Sarajevo u predstojećoj umjetničkoj sezoni pripremila je niz događaja kojim će obilježiti 70. godišnjicu postojanja. Prva operna premjera u Sarajevu održana je 9. novembra 1946. godine operom *Prodana nevjeta* Bedřicha Smetane. U to vrijeme je osnivanje Opere Narodnog pozorišta u Sarajevu značilo historijski događaj za kulturnu historiju i razvoj muzičke kulture u Sarajevu i BiH. Opera Narodnog pozorišta Sarajevo kroz sedam decenija okupljala je vrhunske soliste, gostovala i ugoćavala mnoge umjetnike, a ovu cijelu godinu će proslavljati

brojnim događajima. Među prvima su bile premijere *Mocartov Don Giovanni* koja će biti domaća postava sa slavljenicima. Naredna je 21. aprila i to opera *Asima Horozića Žmaj od Bosne*, koja je novo djelo. Gala koncert bit će najslađi dio proslave na kojem će biti solisti koji su nekada pjevali u Narodnom pozorištu Sarajevo. Mnogi od njih imaju preko 70 godina i dali su veliki pečat Operi Narodnog pozorišta. To će biti koncipirano na način da solisti razgovaraju na sceni kako je to nekad bilo, kroz anegdote, viceve. Koncert je planiran za 10. septembar ove godine.

THE ZVONO AWARD - NAGRADA ZA MLADE UMJETNIKE IZ BOSNE I HERCEGOVINE

The ZVONO Award - nagrada za mlađe umjetnike iz Bosne i Hercegovine Centar za Savremenu umjetnost Sarajevo SCCA objavio je javni konkurs za YVAA 2016 – The ZVONO Award - nagradu za mlađe umjetnike i umjetnice iz Bosne i Hercegovine do 35 godine starosti. Ova bitna neovisna nagrada se organizuje u saradnji sa Residency Unlimited, iz New Yorka, i podržana je od strane The Trust for Mutual Understanding New York. Rok za prijavu je 27. 3. 2016. godine, a rezultati konkursa bit će objavljeni u aprilu 2016., kada će biti poznati finalisti, i u maju 2016. godine kada će proglašiti pobjednika. Pobjednik ili pobjednica će imati priliku posjetiti dvomjesečni artist residency program u New Yorku, u avgustu i septembru 2016. godine.

Prijaviti se mogu likovni umjetnici i umjetnice koje rade u području savremenе umjetnosti, uključujući slikanje, grafiku, print, crtež, skulpturu, instalaciju, fotografiju, video, nove medije i performans. Tokom februara i marta u gradovima Banja Luka, Bihać, Mostar / Siroki Brijeg, Sarajevo, Trebinje i Tuzla bit će održani infoevents o pozadini nagrade i načinu prijave.

POKLON PRILOG
Evropsko
prvenstvo 2012

CIA NAS PREBROJALA
Prijeti nam
zemljotres

ŠVERC
Najviše padaju
viagra i tekstil

GAZIN

BOSNE I HERCEGOVINE

start

250

cijena 3 KM

MAGAZIN BOSNE I HERCEGOVINE
start

BiH

KOMŠIJE

BIZNIS

SVJEĆE

U FOKUSU:

Rudnik Raspotočje

Bliski Isto

28/11/2014 15:51:00
EUROPOL: NA AERODROMIMA UHAPŠENO
118 OSOBA KOJE SU KUPOVALE KARTE
U ŽIVIM KARTICAMA

28/11/2014 12:05:00
VLADIMIR PUTIN POZDRAVIO RAST
IZVOZA MESA, MLJEKA, RIBE, VOĆA I
PRUŽA U TURSKU I BOSNU

28/11/2014 12:05:00
FEDUN: PAKET
AMERIČKE KOMPANIJE KOGA
MOLDOVA PREDLAŽE

BIH Pročitajte najnovija dešavanja u bh. politici

VIJEĆE MINISTARA BIH - IPA SREDSTVA ZA
ZAJEDNIČKE PROJEKTE BIH I SRBIJE
27.11.2014

Otvoren najmoderniji uzgojno-selektijski
centar na Zapadnom Balkanu NRF -
"Arifagić Investment": Investicija vrijedna

Konferencija o ekonomsko-socijalnoj
poziciji: U BiH nema više od 320 hiljada
nezaposlenih

KOMŠIJE

Inicijativa „Ne
damo naše
autoceste“ želi
obustaviti
aktivnosti Vlade na
monetizaciji
Hrvatskih
autocesta do
referendumu
27.11.2014

20:28
Magla

ANKETA

U Srbiji smanjen
kriminal

www.startbih.info

DRAMA

MUZIKA: IRENA POPOVIĆ KOREOGRAFKINJA: ANDREA KULEŠEVIĆ PISAC SONGOVA: KOKAN MLAĐENOVIC SCENOGRAFKINJA: MARIJA KALABIĆ KOSTIMOGRAFKINJA: TATJANA RADIŠIĆ

IGRAJU: ANDREA AKOVIĆ, DARJA BADNJEVIĆ, AMINA BEGOVIĆ, MAK ČENGIĆ, VEDRAN ĐEKIĆ, SAŠA KRMPOTIĆ, MIRVAD KURIĆ
MERIMA LEPIĆ, RIAD LJUTOVIĆ, EMINA MUFTIĆ, MEDIHA MUSLOVIĆ, ALDIN OMEROVIC, MILAN PAVLOVIĆ
SANELA PEPELJAK, VEDRANA SEKSAN, ALEKSANDAR SEKSAN, ERMIN SIJAMIJA, SLAVEN VIDAK

Kokan Mladenović - Kornélia Góli

Prosjačka opera

satirična komedija

/ na temu Johna Gaya /

reditelj: KOKAN MLAĐENOVIC

SUBOTA, 12. 3. 2016. u 19:30 sati

DRAMA OPERA BALET

NARODNO POZORIŠTE SARAJEVO
VAŠE MJESTO SUSRETA

PRODAJA ULAZNICA NA BLAGAJNI NARODNOG POZORIŠTA SARAJEVO
RADNO VRIJEME BLAGAJNE: 9:00 - 11:30 i 15:30 - 19:30 SATI
REZERVACIJE PUTEM TELEFONA: 033 221 682

www.nps.ba